

Магістр 2 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

**МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОБЛІКУ
ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА**

Анотація. Розглянуто поняття фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання, ведення їхнього обліку відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Аннотация. Рассмотрено понятие финансовых результатов деятельности субъектов хозяйствования, ведение их учета в соответствии с Международными стандартами бухгалтерского учета.

Annotation. The notion of financial performance of business entities, keeping a record of them in accordance with International Accounting Standards are considered.

Ключові слова: фінансові результати діяльності, прибуток, збиток, доходи, витрати.

У різних країнах світу створювалися нові підприємства, збільшувався обсяг реалізації продукції та послуг, що, в свою чергу, привело до виникнення потреби співпраці з іноземними підприємствами. Унаслідок цього процесу виникла необхідність створення спільних підприємств, заснування іноземних філіалів, а разом з цим і однакового розуміння та складання усіма учасниками фінансової, зокрема бухгалтерської, звітності. Для подолання непорозумінь, які виникали, було створено спеціальну організацію – Комітет з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Ця організація забезпечила формування зручних і зрозумілих стандартів обліку, які отримали назву Міжнародні стандарти фінансової звітності.

Облік фінансових результатів розглядається в працях вітчизняних вчених, таких, як: Бутинець Ф. Ф., Герасимович А. М., Кірейцева Г. Г., Сопко В. В. та ін. Серед зарубіжних вчених можна виділити Бланка І. А., Макарова В. Г., Палія В. Ф., Соколова Я. В.

Метою цієї статті є розгляд теоретичних положень та наявної міжнародної практики обліку фінансових результатів діяльності підприємств.

До основних завдань дослідження можна віднести розгляд основних понять та підходів до формування та обліку фінансових результатів діяльності підприємств.

Об'єктом цього дослідження виступають фінансові результати діяльності суб'єктів господарювання.

Предметом дослідження є міжнародний досвід з обліку фінансових результатів діяльності підприємств.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (далі – МСФЗ) виступають на цей момент ефективним інструментом підвищення прозорості і зрозумілості інформації, яка розкриває діяльність суб'єктів господарювання, створює

і зобов'язань, що надає можливість об'єктивно розкривати і відображати існуючі фінансові ризики у звітуючих суб'єктів, а також порівнювати результати їхньої діяльності в цілях забезпечення адекватності оцінки їх потенціалу та ухвалення відповідних управлінських рішень. Крім того, Міжнародні стандарти фінансової звітності якісно впливають на можливості керівництва в області управління організацією і надають значні переваги перед конкурентами. У суб'єктів, які складають фінансову звітність за міжнародними стандартами, значно зростає можливість залучити додаткові джерела капіталу та партнерів по бізнесу, які допоможуть забезпечити економічне зростання і процвітання. У свою чергу, суб'єкти, використовуючи Міжнародні стандарти звітності, мають доступ до інформації про фінансовий стан потенційних партнерів, що служить додатковим інструментарієм при їхньому виборі [1].

На сьогодні міжнародні стандарти не тільки узагальнюють накопичений досвід країн, а й активно впливають на розвиток національних систем бухгалтерського обліку і звітності. Міжнародні стандарти мають рекомендаційний характер і не домінують над національними положеннями, які регулюють ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності у певній країні та є невід'ємною частиною національного господарського законодавства про діяльність суб'єктів господарювання. Через це впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності здійснюється з метою переконання урядів, органів, які встановлюють стандарти і контролюють ринки цінних паперів, дотримуватись міжнародних стандартів при складанні фінансових звітів.

Бухгалтерський облік визначається середовищем, у якому він функціонує. Кожній країні притаманні своя історія, свої цінності, політична система, менталітет. Навіть у країнах з однією мовою і єдиними правилами обліку термінологія і форми надання звітності значно відрізняються. Не існує окремо української, французької чи іншої системи обліку. Існує єдиний облік, і лише національні особливості, традиції, що історично склалися в кожній країні, визначають різні підходи до його побудови [2, с. 253].

Методологічні основи формування інформації про фінансові результати діяльності підприємства у вітчизняній практиці визначено Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати" (далі – П(С)БО 3) [3]. Що стосується міжнародного обліку фінансових результатів підприємства, то для їхнього обліку передбачений Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 "Подання фінансових звітів", в якому, в свою чергу, розглянута методика складання Звіту про прибутки та збитки [4].

Звіт про прибутки і збитки – це звіт про доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства. Основними елементами Звіту про прибутки і збитки є доходи та витрати, прибутки та збитки.

Дохід (Income) – це збільшення економічних вигід у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, що приводить до зростання власного капіталу підприємства. Дохід, що виникає як результат діяльності підприємства, може виступати у вигляді виручки від продажу продукції, товарів або послуг, дивідендів тощо. До складу доходів також включають прибутки від інших операцій та нереалізований прибуток. Дохід визнається у Звіті про прибутки і збитки у момент, коли відбулось зростання майбутніх вигід, пов'язаних із збільшенням активу або із зменшенням зобов'язання, і його можна достовірно визначити.

Витрати (Expenses) – це зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства. Витрати визнаються у Звіті про прибутки і збитки, виходячи з принципу відповідності. Згідно з цим принципом, витрати включаються до Звіту у

періоді, в якому був визнаний дохід і для отримання якого було здійснено ці витрати [5, с. 32].

Наявність двох форматів Звіту про прибутки і збитки зумовлена існуванням двох основних моделей бухгалтерського обліку, відомих як англо-саксонська та континентальна (європейська). Обидві моделі базуються на загальноприйнятих принципах бухгалтерського обліку, але мають суттєві відмінності, які зумовлені, в першу чергу, правовою системою, соціально-економічними чинниками, історичними традиціями тощо. Кожна країна світу самостійно приймає рішення щодо власних стандартів обліку, проте безперечно, на більшість розвинутих країн, прямо чи опосередковано впливають міжнародні стандарти [6].

Визначення фінансового результату, який відображає ефективність вкладеного власником капіталу, є вихідним моментом і метою в зарубіжних системах обліку. Тому прибуток розглядається як складова власного капіталу.

У зарубіжних країнах можна використовувати три методи визнання фінансових результатів діяльності. Перший – це метод "витрати-випуск", згідно з яким фінансовий результат визначається як різниця між доходами та витратами. Другий метод спирається на формулу балансу: актив дорівнює сумі власного капіталу та зобов'язань. Третій метод обліку визначає фінансовий результат як зміну вартості чистих активів на початок і кінець звітного періоду. При цьому, якщо зіставити фінансовий результат, отриманий за кожним із трьох методів на одному підприємстві за звітний період, то результати розрахунків можуть суттєво відрізнятися один від одного [7].

Виходячи зі сказаного, необхідно зазначити, що, перш за все, для вдосконалення обліку результатів діяльності потрібно удосконалити відображення в обліку інформації, яка впливає на формування фінансового результату, основними напрямками вдосконалення якої є: поєднання в одному обліковому реєстрі хронологічного та систематичного обліку; застосування систем нагромаджувальних і групувальних документів для одержання узагальнених показників за групою однорідних документів і оптимізації їх подальшої реєстрації; якнайширше застосування сучасної обчислювальної техніки для опрацювання облікової інформації.

Подальші дослідження будуть пов'язані з виділенням основних відмінностей у вітчизняному та зарубіжному обліку фінансових результатів діяльності підприємств, а також аналізом підходів до складання фінансової звітності.

Наук. керієн. Шушлякова О. В.

Література: 1. Кіосак І. М. Адаптація міжнародних стандартів фінансової звітності з українською практикою бухгалтерського обліку / Кіосак І. М. // Финансовые рынки и ценные бумаги. – 2009. – № 8. – С. 22–31. 2. Бутинец Ф. Ф. Бухгалтерский учет в зарубежных странах : учебн. пособ. для студентов высших учебн. завед. спец 7.050106 "Учет и аудит" / Бутинец Ф. Ф. – Житомир : Рута, 2002. – 660 с. 3. Звіт про фінансові результати : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>. 4. Подання фінансових звітів : Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mifin.gov.ua>. 5. Максимів Л. І. Облік у зарубіжних країнах : конспект лекцій / Максимів Л. І., Яворська О. М. – Львів, 2009. – 143 с. 6. Півнюк О. Міжнародний досвід обліку витрат на підприємствах у сучасних умовах господарювання / Півнюк О. // Економічний аналіз. – 2010. – № 6. – С. 298–300. 7. Ловінська Л. Г. Концепція фінансових результатів у системі бухгалтерського обліку підприємства / Ловінська Л. Г. // Фінанси України. – 2003. – № 11. – С. 58–65.

